

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ ΣΤΑΜ.

Η ΤΟΥΣΙΑ ΜΑΣ ΠΑΝΤΡΕΥΕΤΑΙ

Έχ, Θεέ μου, και σάν τί γινότανε, όταν μαζεψήζανε οί Βλάχοι και πήραν την άνηφοριά.

‘Η Τούσια μας παντρεύεται, κι’ όλος δ κόσμος χαιρείται !

Κι’ όλο και τρώγαν, βγάζοντας και βγάζοντας, μέσα από τους μάλλινους, «τουρβάδες» τον. Και τί δέν είχανε εκεί και τί δέν βρίσκεις μέσα στον Βλάχικο τουρβά, πού λένε κι’ οί Βουλγάροι. Φωμί τυρί, τουρκαροσουφλιά, λίγο ξύγκι, μιά πεσέτα «μπόλια» για τό πρόσωπο, έλης, ένα κρεμμύδι, σκόρδα, πράσα, ένα κομμάτι πέτσωμα, για τά τσαρούγια, κανένα λαδομένο έγγραφο του προέδρου της Κοινότητος, πού τόν καλεί, για να πληρώση τη βουκή του, ένα κομμάτι από λαμπάδι, ένα σακουλάκι με άλατι, λίγα στραγάλια χυμένα μέσα ο’ όλα τ’ άλλα πράγματα, ένα κουτί κιτρολιφιής, ένα τσεμπέρι της γυναίκας του, σχοινιά και ράβματα για τά τσαρούγια, «σφδα», ένα κομμάτι «ξυλοτήρα» (μαντζιό) και άλλα χίλια δού!

Κι’ όλο τρώναν και τραγουδούν οί Βλάχοι, γιατί οί Βλάχοι πάντα έχουν όρεξη και πρό παντός σάν πάνε, απάνω ψηλά στη Νέβεσκα, πού σήμερα την λέν «Νιμαφαίο», για να πάρουνε τη νύφη.

Έμπρός-έμπρός χαμαρωτός, σάν γύφτικο οκεπαρνι, καρβάλα στ’ αλόγο του, ο γαμπρός, με την πολυχρωμή την μπατανιά, τις κόκκινες τις φούστες και τις πέτρες τις γαλάθιες, για τό μάτι, σέ όλα του «ζωντανού» τ’ αλόγο δηλαδή, τά χάμουρα...

**Βλαχούλα μ’
Χάι, παπακόμ-παπαντούμ !
Μά και ή Νέβεσκα καγώτανε.
‘Η Τούσια μας παντρεύεται,
κι’ όλος δ κόσμος χαιρείται !**

Κι’ αλήθεια, όλος ο κόσμος χαιρότανε εκεί ψηλά. Νταούλια, ψησταριές, καζάνια όπου βράζανε, φουθόρι όπου ψήνανε φωμιά, καρβέλια, «πλαστά» όπως τά λέν εκεί, από έφτάξιμο, μεζέδες, ούδα, όργανα, τραγούδια και χαράς χοροί. Οί συμπθέροι, πηγαινανε κι’ έρχίντουσαν. Εύχες και επικλήσεις.

— Σβά — μπανιάσκα! Σάν — κερδισάσκα! (Νά σās ζήσουν και να κερδίσουν την ζωή τους).

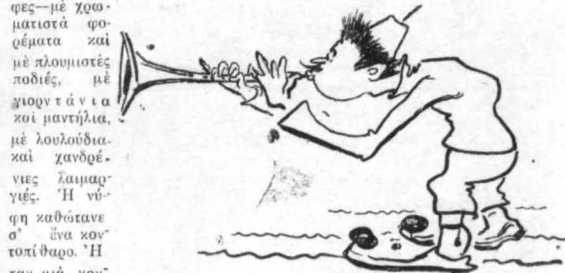
Όλοι χαιρόντουσαν και όλοι πίναν και πίναν και φωνάζανε. Ένας μονάχα δέν έχαιρόταν, ένας μονάχα δέν έπινε. Ένας δέν άνοιγε, τό στόμα του διόλου.

Ό γαμπρός! Κατεβασμένα ήγανε τά μάτια του, άγέλαστα τά χείλη του, τά φρύδια του μαζεμένα και τό στόμα του φαμακάι μοναχό, σάν να πιτίλιζε κινό.

Οί άλλοι τραγουδούσαν φωνηγάτ: **‘Η Τούσια μας, παντρεύεται κι’ όλος δ κόσμος, χαιρείται!** Όλος, δ κόσμος, όλοι έπαινε, έξδν από τό γαμπρό και τό συγγενολόι του !...

Τι ήταν εκείνο όπου είδανε, οί συμπθέροι σάν άνεβήκανε στη Νέβεσκα και μπήκανε από σπίτι της «νιφού»

Μέσα σ’ ένα μπουλόκι, από κορίτσια, ύποφερτά και άσχημα — ή νύφες του Νιμαφάτου, λένε, τ’ άλλα γύρωθε χωρία, ότι δέν είνε όμορφες — με ζωματιστά φρορέματα και με πλουμιστές ποδιές, με μιορν τάνια και μαντήλια, με λουλούδια και χανδρόνιες λαμαργίες. Η νύφη καθότανε σ’ ένα κοντοτάβιθο. Ηταν μιά κοντοτάβια κι’ άσουλός ο τήμια μάθη και καμένη, μιά ρικνή και μαδημένη, βαμμένη στέ μάγουλα, στο πρόσωπο, τα φρύδια και στα νύχια όπως συνηθίζουνε εκεί, με «κνά». Καθώς καθόταν στη καρέλια, τά πόδια της, δέν φθάνανε ως τό πάτωμα, και τ’ άφωνα λουλούδια πού της είχαν βάλει από κεφάλι της, την κάνανε να φαίνεται σάν κοντή γλάστρα, με μεγάλον φουντωτό βασιλικό.

Χτυπούσα ε ή καρμουδές και τό νταούλια

— Θεέ μου, είπεν ο γαμπρός, άμα την είδε, τ’ είν’ αυτό !. Μαί μου είν’ αυτή ή νύφη ή γυναίκα ή λαγήνι του νερού !. Και σάν την είδαν και οί δικοί του, στο σπίτι, όταν την έφερε, με νταούλια και ζουρνάδες και χαροκοπιές

‘Η Τούσια μας παντρεύεται κι’ όλος δ κόσμος χαιρείται !

Φώνεζαν κι’ αυτοί, με τη σειρά τους :

— Νά φύγη ! Νά φύγη ! Νά πάη στο καλό ! Στο σπίτι της να πάη !. Ούτε τά σεντιόκια της, ούτε τά προικιά της να τ’ άνοιξετε !.

— Δέν άνοιγες τά μάτια σου, μωρέ γαμπρέ !... Έμεις σ’ έστειλαμε για νύφη και έσυ μάς έφερες βούλωμα για την μπουκάλα !. Όςω από δώ !

Μά ήταν φρόνιμος ο γαμπρός. Λογική κι’ ή μίνα του.

Πρώτα-πρώτα τί έφταγαν αυτοί ; ‘Ηταν ξενητεμένος χρόνια. Και σάν έχαιμ’ ένα κομπόδεμα ήρθε στο χωριό του, για να ήσυχάση και να παντρευτή. Ζήτησε κορίτσι. Τό ελεε σέ φίλους και γνωστούς. Κι’ αυτοί, πάλι κυττάζανε να του βροούν γυναίκα από σόι. Κι’ ή Τούσια ήταν από καλή φαμίλια ! Οικογένια μεγάλη του Νιμαφάτου. Είχεν εκείνος γενιότα παράδες τό κημέρι του, με είχε κι’ αυτή σεντιόκια με προικιά, άρμάδες, τά πεντόλιρα, «άρινοτουή» (σειρά-σειρά) τίς «νοδημπλες». Κι’ άς άφήσουμε αυτά, πού δέν υσταίνουνη την γυναίκα, μά ήταν και νοικοκυρά καλή, άξια, σβέλτα «χρυσόχερα», ότι έπαινε στα χέρια της τώβγαζε καλοορίτης, καθώς ήτανε: Ούτε την είδε, ούτε την είχεν άκουστά την νύφη.

‘Ηταν ή μάννα του γαμπρού

Καβάλλα ήταν πάντα στη δουλειά, κι’ άφηραστη στη νοικοκυροσύνη. Τι έφταγνε λοιπόν αυτοί, ξενοφορίτης, καθώς ήτανε: Ούτε την είδε, ούτε την είχεν άκουστά την νύφη. Συμπθεριά του κάνανε, τη δέχτηκαν με λόγο, τόν δεχθήκανε κι’ εκείνη και πήγε να πάρη τη νύφη, να την πάη στο χωριό του, να στεφανωθή. Πήγε, αλλά τί να δη... Κ’ όταν είδε τί να κάνη ; την κοβάλλιασε λοιπόν, με δόξα στο χωριό και στο σπίτι του...

— Δέν την θέλουμε, φωνάζαν οί δακοί του. Βάλτε την σ’ ένα σεντούκι, να μήν την φά οί ποτικιοί, και στείλτε την πίσω στη μάννα της !

Ό γαμπρός τά έχασε. ‘Η νύφη κατι άκουσε, από δώ κι’ από κει κι’ άρχισε να κλαίη.

Ό κόσμος απ’ έξω, έπινε και χόρευε και τραγουδούσε :

‘Η Τούσια μας παντρεύεται κι’ όλος δ κόσμος χαιρείται !

‘Ηταν λογική όμως ή μάννα του γαμπρού. Και στάθηκε στο λόγο της. Δέν πέφνουνε τά κορίτσια έτσι, απ’ τά νοικοκυρόσπια, και δέν τά γυριόσπισο, όπως τά ραγιαμένα τα ζουζουκάλια, από τόν κατεργάη τον κανατά !

‘Ένα μάτι είχε μείνει, μονάχα άπ’ αυτή κολλημένο πάντα, κατότά «λιουόρια».

Νύφη ήτανε εκείνη ή λαγήνι του νερού; λας!

'Αφού ο Μιχάλης, έδωσε το λόγο του, και την πήρε από τους δικούς <της, θά την κρατήση.

— Μιχάλη μου, ντροπή!... Τι θά πούμε κι οι δικοί της άμα τη γιορσίσαμε... Θά τό θάψουμε τό σπίτι από τη ντροπή! Μιχάλη μου, κρατήσε την, τώρα που την πήρες! Σ' όρξίζω στο Θεό! Είνε φρόνιμη. Είνε καλή, πρώτη τεχνίτρα στην ύφαντική. Νά δης τίς μπατανίες που ύφανεί...

— Γυναίκα ήρθα εγώ να πάρω, μάννα, ή έναν άργαλειό!... Τι να μου κάνη, σάν ξέροι κι' ύφανει; Πώς θά βγώ, μ' αυτή περίπατο, μπορστά στον κόσμο!... Πώς θά πάω στην εκκλησιά!...

— 'Αμαρτία, από τό Θεό, παιδί μου! Μή την διώξεις την φοτηχιά!... 'Αν δέν την ήθελες, δέν έπρεπε να πής τό « ναι ». Μά μιά και τόπες, μιά και την πήρες και την έφερρες έδω, δέν κανει να μετανοήσεις... Σου είπα, πως είν' νοικοκυρά, πρώτη ύφαντρα του χωριού... — Τότε αφού παντρεύτηκα γιά μπατανίες, να πάρω μιά μπατανιά και να βγαίνω στον περίπατο... Νά φύγη, μάννα, δέν την θέλω!...

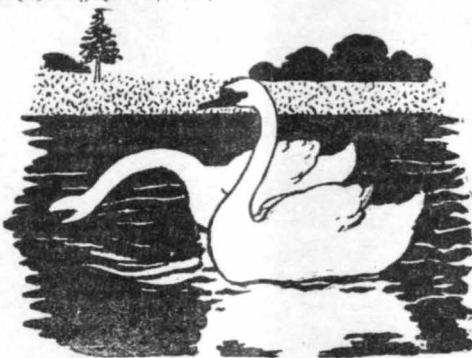
— Γιά τ' όνομα! γιέ μου, του Θεού!

'Απ' Ήρω, τά νταούλια βρόντανα, έκοζαν ή καραμούζες, φλάσκες με κροσά και μπουκαλιά με φατί, άδειάζαν. Οι καλεσμένοι τραγουδούσαν και χόρευαν και φώναζαν σαν Βλάχοι, στην διαπασών:

'Η Τούσια μας παντρεύεται, κι' όλος ό κόσμος χαιρείται.

- Νά φύγη! Νά φύγη!
- Μή παιδάκι μου, γιά τό Θεό!...
- Νά φύγη!

'Αλλά... δέν έφρχε ή νύφη, Νίκησεν ή μητέρα. Ύπακουσεν ό γιός. Δέν έφρχεν ή Τούσια, έφρχεν όμος ό γαμπρός. Σήμερα στεφανώθηκε

καί την άλλη μέρα, όρθιο. « Παλιά μου τέχνη κόσκινο, παλιά ζωή μου, ξενητεύω... Τριάντα χρόνια έλειψε. Η Τούσια τον περιμένε... Γού έγραφε και γράμματα, πονετικά, τό ένα άπάνιο στο άλλο. Πως κάθε βράδυ τον ναινεύεται, και κάθε μέρα τον προσμένει. Τά μάτια της άπόκαμαν να κυττάξη κατά τ' άνοιούρια» να τον δη. Τό σπίτι στολισμένο, τον προσμένει χρόνια και τον καρτερεί. Πότε θά 'ρθή, γιά να τό λάμψη με την παρουσία του, και να γεμίση άπ' τον άφέντη και τον νοικοκυρή του;

'Εν τάξει όμως κι' αυτός. Γράμματα και άπαντήσεις, άπάνιο σ' άλλα γράμματα: « **Άγαπητή Χρυσή μου σύζυγο, λίγη δουλειά άκόμα και θά ερθώ.** » Ναι ή δουλειές μακραίνουν και μακραίναν άτελείωτα. Σωστά τριάντα χρόνια!... Έγκείνη, περιμένοντα, έγάρασε. Κοιμήσθηκαν και ούσανε τά μάτια της,νά άγναντεύη, στο άντικρυνό τό διάσελο, που φέγγει ό δρόμος του χωριού, γιά να τον δη. 'Απείσαν τά μαλλά της. Έβασαν τά δόντια της. Ξεράθηκε τό πρόσωπό της. Ούκινισε. Μά όλο και περιμένει... Περιμένει... 'Ός που άπαίδισε να περιμένη, παιδί. Και μιά μέρα άπόκαμε, κυττάζοντα κατά τό διάσελο... Πέθανε με τη προσδοκία της άναμονής και με τη δίψα της άγάτης. Πέθανε όμως, άπάνιο σ' ένα μασηλάρι, γεμάτο τρυφερές έπιστολές, τά γράμματα τ' άνδρός της, που ζει μέσα τάκρυβη. Πέθανε γεμάτη από άγάτη, άγάτη όμως, λόγων και φρεϊκτων γαρφών, παράξενη πλατυμένη άγάτη, πέθανε παθένα στεφανομένη, παντρεμένη και άόλυτη, κόρη που γέρασε τον έρωτα ποθόντα, άγάτης μιά σταλαγματιά, ένα φιλί!

Σάν έμαθε τό θάνατό της, 'ύρισε και ό άντρας της στο χωριό. Της έκαμε μνημόσυνο, και έσταξε από τά μάτια του ένα δάκρυ. Τό δάκρυ αυτό, όλοι ίσοι να τό είδανε. Αλλά κανένας δέν κατάλαβε τί έκλαιγε ο Μιχάλης.

Την ταπεινή και έγκαταλειμμένη, τη περιφρονημένη που έφρχε, ή τη ζωή του, που άπόμεινε στείρα:

.....
Μά με τό χρόνο και με τον καιρό, όλα περάσαν και λησμονήθηκαν.

Πάει ή Τούσια, πάει και ό Μιχάλης, ό άντρας της, πάνε κι' εκείνοι που ήταν συμπεθερό στο γάμο του, πάει κι' όλη εκείνη ή γενεά! 'Αλλη γενεά τη διαδέχτηκε και τούτη άλλη κι' άλλη ερχεται!... 'Όλα περνούν και χάνονται και λησμονούνται στον κόσμο αυτών τον φευτικό!...

Μόνο τό τραγούδι έμεινε, ως σήμερα άκόμα, στο Νυμφαίο:

'Η Τούσια μας παντρεύεται κι' όλος ό κόσμος χαιρείται.

'Αλλοίμονο! Στ'ής «Τούσια μας», τό γάμο όλος ό κόσμος χάρηκε, έκτός από τη «νύφη μας», την Τούσια μας, και τό γαμπρό!...

Παντρεύονται και σήμερα στη Νερέσκα, στο «Νυμφαίο» όπως μεωνόμασαν τό χωριό. Και τ'ής Τούσιας τό τραγούδι, σέ κάθε γάμο, άντχει με τό βιολιά και τα νταούλια.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΤΑ ΕΞΥΠΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΥΤΑ

('Απ' τ'ά ξένα σατυρικά φύλλα)

Μέτρον προνοίαις.

— Έχω παρατηρήσει ότι στο τραπέζι καθέσαι πάντα από τό όριστορό μέρος της γυναίκας σου. Γιατί;

— Γιά να άπορεύω... τό βλέμμα της. Μήν ξεχνάς ότι τό άριστορό της μάτι είναι γυάλινο!...

'Ο ύπερτατος κίνδυνος

— Ο Λάσπιδύτης (μπαινόντας τή νύχτα σ' ένα σπίτι). Τά λεγτά σου ή τή ζωή σου!

— Ο Νοϊκοκώρης. — Πάρε τα και τά δώ, αλλά, γιά τό Θεό, σιγά να μην ξυτηνίση... ή πεθερά μου!

'Εξ έπαφής!

— Ο μικρός Μπίλ. — Μαμά, πως μπορεί ή Γαλλίδα γκουβερνάντα μου και βλέπει στά σκευτά;

— Η μητέρα. — Γιατί; Πώς τό ξέρετε ενν αυτό;

— Ο μικρός Μπίλ. — Νά, χήθες τό βράδυ στη σκάλα που ανέβαινε ό μπαταπας ήταν κατασκότεινα, κι' όμως έκείνη του είπε: «Κόριε, είσαι αέθριος σήμερα!»

Μπίτξξξ!!!

— Έ κείνος. — Καταβαίνο... Καταβαίνο... Η Μαριάντα, ή ήλιωμένη φιλενάδα σας, βρήκε τίς προσάδες ένα λοποδότη κρημιμένο κάτω από τό κρεβάτι της.

— Έ κείνη. — 'Ακριβώς. Τη φίλησε ό άθλιος και κατόπιν της έλεγε ένα κατο πιρακό πάνω από τό κομοδίνο.

— Έ κείνος. — Φυσικά θά είδοποιήσε άμέσως την άστυνομία;

— Έ κείνη. — 'Αντιθέτως: 'Από τότε, κάθε βράδυ, πριν πέση να κοιμηθή, αφήνει πάνω στο κομοδίνο ένα... έκατοστάριχο!

'Από μικρό κι' από τρελλό.

— Σ' ένα κατάστημα έποκαρίσων και κολλάρων μπήκε ένα παιδάκι και ζήτησε ν' αγοράσιό ένα κολλάρο.

— Δηλαδή έννοεις ένα κολλάρο άν-

δρικό; ρώτησε τον μικρό πελάτη ό υπάλληλος. Και δεικνύοντάς του τό κολλάρο που φορούσε έπρόσθεσε:

— Ένα τέτοιο κολλάρο θέλω.

— 'Όχι σάν κι' αυτό που φοράτε, παρατήρησε τό παιδάκι. Θέλω... ένα καθαρό κολλάρο!...

Μιά κυρία περνούσε από ένα κτηνοτροφείο και διάβασε σ' έναν πίνακα την εξής επιγραφή: « **Δεχόμεθα Γαίπους γιά βοσκή. Δέ' Ιταπούς με μακρούς ουρές τρία σελλίνα και 2 πέννες, με κοντές ουρές 2 σελλίνα.** »

Περίεργη τότε ή κυρία ρώτησε τον ιδιοκτήτη του κτηνοτροφείου γιά την διαφορά της τιμής.

— Βλέπτετε, κυρία μου, τίς άπάντησε εκείνος, όσα άλογα έχουν μακρούς ουρές διώχουν τίς μινύες. 'Όσα όμως έχουν κοντές ουρές, νοχλούνται τόσο πολύ από αυτές όστε... δέν τους μένει καθόλου καιρός γά φάνε!...

— Ο προοστάμενος. — (στον άλλήληό του). Τζόνε, μπορείς να τηλεφωνήσης τώρα άμέσως στην γυναίκα μου και να της πής ότι έχω πολλή δουλειά στο γραφείο άπόψε κι' έτσι να μ'ην με περιμένη να φάμε, γιατί, θά έπιστρέψω άργά τή νύχτα σπίτι;

— 'Ο υπάλληλος. — Πολύ καλά κόριε. Νά τ'ής πώ τίποτε άλλο;

— Προοστάμενος. — Μά... δέν θά προστάσης!

'Η Τούσια μας παντρεύεται κι' όλος ό κόσμος χαιρείται!

Μά κανένας, είπαμε, δέν θυμάται παιδί την Τούσια και την ιστορία της. Κι' ίσοι όλοι να τη μακαρίζουν, ξεγελασμένοι από του τραγούδι τά λόγια.

Μά ένα περίεργο έξακολουβει άλήθεια εκεί και σήμερα άκόμη: 'Όλοι οι γαμπροί, δέν θυμάται παιδί την Τούσια και την ιστορία της. Κι' ίσοι όλοι να τη μακαρίζουν, ξεγελασμένοι από του τραγούδι τά λόγια.

Χρόνια λένε πως κάνουν να γυρίσουν στο Νυμφαίο οι γαμπροί!... Και περιμένουν, περιμένουν οι νύφες του Νυμφαίου!